

Brüssel, 2.6.2014
COM(2014) 335 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Inimväärne elu kõigile: nägemusest ühise tegutsemiseni

**INIMVÄÄRNE ELU KÕIGILE:
NÄGEMUSEST ÜHISE TEGUTSEMISENI**

1. SISSEJUHATUS

Vaesuse kaotamine ja säästva arengu saavutamine on olulised üleilmsed ülesanded, mis mõjutavad praeguste ja tulevaste põlvkondade elu ning kogu planeedi tulevikku. Need ülesanded on universaalsed ja omavahel seotud ning vajavad üleilmset reageerimist. Nende täitmiseks on vaja tugevat poliitilist tahet ja kõikide sidusrühmade otsustavat tegutsemist kõikidel tasanditel.

Tegevuskava peab sobima meie üleilmastunud ja läbipõimunud maailma jaoks, sest ei inimväärikuse, õigluse, võrdsuse ega säästvuse seisukohast ei ole enam võimalik vanaviisi jätkata. EL ja selle liikmesriigid on rõhutanud oma valmisolekut teha tihedat koostööd kõikide partnerite ja sidusrühmadega, et saavutada 2015. aasta järgse uue muutusi toova tegevuskava suhtes üksmeel. EL on osalenud ja jätkab osalemist säästva arengu eesmärkidele keskendunud ÜRO avatud tööühma käimasolevas töös, pakjudes nii ise kui ka kõnealuse tööühma liikmeks olevate liikmesriikide kaudu välja võimalusi edasiseks tegevuseks.

Käesolev teatis tugineb ELi seisukohale, mis on sätestatud nõukogu 2013. aasta juuni järeldustes. Selles püütakse veelgi täpsustada peamisi põhimõtteid, panna 2015. aasta järgse raamistiku tarvis paika võimalikud esmatahtsad valdkonnad ja ülesanded ning pakkuda välja võimalused nende esmatahtsate valdkondade koondamiseks, ka käsitletakse selles vajadust uue üleilmse partnerluse järele. Samal ajal säilitatakse paindlikkus, et reageerida rahvusvaheliste arutelude edasisele arengule. Seda tuleks võtta kui panust ELi ja selle liikmesriikide lähenemisviisi viimistlemisse, millega tegeletakse kuni säästva arengu eesmärkidele keskendunud avatud tööühma ja säästva arengu rahastamise eksperdirühma töö viimaste etappideni. Sellest on abi ka peatse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee arutelude käigus, mis toimuvad enne 2015. aasta tippkohtumiseni välja viivaid läbirääkimisi.

Teatis tugineb tulemustele, milleni on jõutud muu hulgas selliste hiljutiste säästva arengu ja vaesuse kaotamise teemaliste oluliste rahvusvaheliste arutelude käigus nagu Rio+20 konverents ja aastatuhande arengueesmärkide läbivaatamine, lisaks ka ÜRO peasekretäri kõrgetasemelise rühma aruandele 2015. aasta järgse arengukava kohta ja ÜRO peasekretäri aruandele „A Life of Dignity for All”. Samuti rajaneb see ELi liikmesriikidega peetud aruteludel. Ka võetakse selles arvesse olulisi rahvusvahelisel tasandil esitatud ettepanekuid, sealhulgas säästva arengu eesmärkidele keskendunud avatud tööühmas seni toimunud arutelusid ja mitmesuguste sidusrühmadega peetud konsultatsioonide tulemusi.

2. NÄGEMUS JA PÕHIMÕTTED

ELi nägemuse¹ keskmes on teadmine, et maailmal on olemas tehnoloogia ja vahendid selleks, et kaotada meie eluajal äärmine vaesus ja suunata maailm säästva arengu teele tagamaks 2030. aastaks kõigile inimväärne elu. Selle nägemuse elluviimiseks on vaja õiget raamistikku. See raamistik peaks olema oma püüdluste ja ulatuse poolest üleilmne ning kohaldatav kõikide

¹ Nõukogu 2013. aasta juuni järeldused 2015. aasta järgse üldise tegevuskava kohta, komisjoni 2013. aasta veebruari teatis „Inimväärne elu kõigile”, komisjoni teatis „Pärast aastat 2015: eesmärgiks ulatuslik ja terviklik lähenemisviis vaesuse kaotamise ja säästva arengu rahastamisele”, nõukogu 2013. aasta järeldused vaesuse kaotamise ja säästva arengu rahastamise kohta pärast 2015. aastat.

riikide suhtes, põhinedes samal ajal riikide omavastutusel ja võttes arvesse riikide erinevat olukorda, suutlikkust ja arengutaset. See peaks rajanema õigustel ja olema inimesekeskne. Selle raames tuleks tunnustada ja käsitleda vaesuse kaotamise ja säästva arengu vastastikku tugevdavat mõju. See peaks lõimima tasakaalustatult säästva arengu kolm mõõdet (sotsiaalne, keskkonnanalane ja majanduslik).

1. Universaalsus ja riigi olukorrast lähtuv diferentseerimine

Nii vaesuse kaotamine kui ka säästva arengu saavutamine on *ühised* ülesanded, sest nad valmistavad muret kõigile ning on olulised kõikidele riikidele ja rahvastele, sealhulgas tulevastele põlvedele, ning nad on *üleilmsed*, sest maailmas, kus kõik on vastastikku sõltuv, nõuavad paljud probleemid ühist tegutsemist ja üleilmseid lahendusi. Üleüldise muutusi toova tegevuskava keskmes peaksid olema eesmärgid ja ülesanded, mille saavutamine ja täitmine valmistab muret ja on oluline kõikidele riikidele. Peale selle tuleks tegevuskava elluviimisse kaasata kõik sidusrühmad.

Raamistik peab kajastama muutuvat üleilmset tegelikkust. Pärast aastatuhande arengueesmärkide kavandamist on globaalsed probleemid omavahel rohkem läbi põimunud ning arenenud on riikide majandus ja ühiskond ning suutlikkus anda üleilmsesse tegevuskavva oma panus. EL jätkab 1992. aasta Rio deklaratsiooni põhimõtete järgmist. Kuna ühise, kuid diferentseeritud vastutuse põhimõtte hõlmab vaid üleilmset keskkonnaseisundi halvenemist, ei ole sellest 2015. aasta järgse raamistiku laiemate eesmärkide käsitlemisel kasu. Samas on EL valmis tegelema koos oma partneritega konkreetsete tagajärgedega ning universaalsuse ja diferentseerimise põhimõtte kohaldamisega kõikide riikide suhtes kogu raamistiku ulatuses, pidades meeles seda, kui tähtis on mitte jätta tagaplaanile vähim arenenud ja muid haavatavaid riike.

Seega, ehkki eesmärgid ja ülesanded tuleks paika panna kõigi jaoks, peaks üldise raamistiku rakendamisel arvesse võtma riikide valupunktide ja olukordade erinevusi ning austama riikide strateegiaid ja prioriteete. Selliseks diferentseerimiseks on mitu viisi, sealhulgas erinevad lähenemisviisid eesmärkide saavutamisele või diferentseeritud näitajad edusammude mõõtmiseks. Käesolevas teatises esitatud ülesanded kajastavad viisi, kuidas universaalsuse ja diferentseerimise põhimõtet saaks kohaldada seoses säästva arengu eesmärkidega tegelikkuses. Eesmärkide tasandil tehtav töö, sealhulgas näitajad, peaksid jääma lõppkokkuvõttes kindlasse raamistikku, et tuua üldiste eesmärkide saavutamiseks vajalikud muutused kaasa kõikides, eri arengutasemega riikides. Selleks tuleb arvestada riikide erinevate lähtepunktide ja erineva suutlikkusega ning vajadusega tagada saavutatavus, omavastutus ja mõõdetavus.

2. Muutusi toov tegevuskava, milles lõimitakse säästva arengu kolm mõõdet ja ühtlasi käsitletakse uusi probleeme

Uus üldine raamistik peab olema muutusi toetav, kui sellega tahetakse reageerida asjakohaselt uutele probleemidele. Selle raames tegeletakse selliste üleilmsete mureküsimustega, mida ei käsitletud aastatuhande arengueesmärkides piisavalt, nagu kaasav ja jätkusuutlik majanduskasv, ebavõrdsus, säästev tarbimine ja tootmine, ränne ja liikuvus, inimväärne töö, digitaalne kaasamine, tervis ja sotsiaalkaitse, loodusvarade säästev majandamine, kliimamuutus, võime panna vastu katastroofidele ja riskijuhtimine ning teadmised ja uuendustegevus. 2015. aasta järgse raamistikuga tuleks tagada ka õigustel põhinev lähenemisviis, millega hõlmatakse kõik inimõigused, ning selle raames tuleks käsitleda õiglust, võrdsust, head valitsemistava, demokraatiat ja õigusriigi põhimõtet ning rahumeelseid ühiskondi ja vägivalla puudumist. Võttes arvesse kliimamuutuse võimendavat mõju nii

vaesuse kaotamise kui ka säästva arengu saavutamise seotud ülesannetele, tuleks uue raamistikuga reageerida ka kliimamuutusele kui valdkonnaülesele küsimusele. 2015. aasta järgne raamistik peaks hõlmama kliimamuutusega tegelemiseks vajalikud jõupingutused ja meetmed, lõimides kliimamuutusealased sihid – eeskätt rahvusvahelisel tasandil kokkulepitud eesmärgi hoida maailmas temperatuuri tõus alla 2 °C – tervesse oma eesmärkide ja ülesannete kogumisse. Raamistik peaks toetama ja täiendama ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni kliimaläbirääkimisi, kuid mitte neisse sekkuma.

Eesmärgid ja ülesanded peavad hõlmama kõiki kolme säästva arengu mõõdet ja nende omavahelisi seoseid tasakaalustatud viisil. Nende omavaheliste seoste tunnistamine ja käsitlemine aitab jõuda paremini lõimitud ja vähemkillustatud raamistikuni. Suuremaid jõupingutusi tuleb teha selleks, et püüelda kõikidel tasanditel (riigi, piirkonna ja üleilmsel tasandil) poliitika sidususe poole.

3. Aruandekohustus

Tulevase raamistiku põhinõuded peaksid olema aruandlus, läbipaistvus ja tõhus edusammude läbivaatamine. Uus raamistik peaks hõlmama meetmeid, mis suurendavad märkimisväärselt inimeste võimalust osaleda neid mõjutavate poliitiliste valikute tegemises ning panna valitsused ja teised osalised aru andma tehtavatest edusammudest. Sellega seoses on keske tähtsusega asjakohaste eeskirjade kehtestamine ja asutuste loomine. Aruandluskohustus tähendab ka oma riiklike ja rahvusvaheliste kohustuste täitmist nii seoses usaldusväärse poliitika elluviimise, rahaliste vahendite tõhusa kasutamise kui ka inimeste elu tõelise ja tuntava parandamisega.

Samuti nähakse uue raamistikuga ette võimalus töötada välja üleilmne mehhanism, millele antakse heakskiit ja toetus kõige kõrgemal poliitilisel tasandil, et panna riikide valitsused ja teised osalejad, sealhulgas erasektor, aru andma raamistiku rakendamise, vaadata põhjalikult läbi tehtavad edusammud, kiirendada meetmete võtmist ja avaldada vajaduse korral survet täiendavate meetmete võtmiseks. Kodanikuühiskonnal, kohalikel omavalitsustel ja erasektoril peaks olema meetmete ja vastutuse edendamisel väga oluline roll. Läbipaistvuse suurendamiseks on peamine riigi ja rahvusvahelisel tasandil toimunud edasimineku tempot käsitlevate andmete ja teabe kogumine, avaldamine, hindamine ja kerge kättesaadavus.

Sellega kaasneb vajadus vaadata usaldusväärsete institutsioonilises raamistikus korrapäraselt läbi edusammud, kohustused ja rakendamine, haarates kaasa kõik sidusrühmad. See omakorda nõuab tõhusat andmete kogumist ja analüüsimist, millesse kaasatakse riikide teadusringkonnad ja statistikaasutused. Kandmaks hoolt selle eest, et kedagi ei jäeta tagaplaanile, peaksid kogutavad andmed olema piisavalt üksikasjalikud.

3. ESMATÄHTSAD VALDKONNAD JA EESMÄRGID SEOSSES VAESUSE KAOTAMISE JA SÄÄSTVA ARENGUGA

1. Raamistik, mis põhineb põhjalikke muutusi toovatel eesmärkidel

Rahvusvaheline arutelu on keskendumas konkreetsemalt peamistele temaatilistele prioriteetidele, mida 2015. aasta järgne tegevuskava peaks hõlmama, sealhulgas eesmärkide tasandil. Esimese sammuna esmatähtsaid valdkondi käsitleva ühtse seisukoha väljakujundamisel nähti nõukogu 2013. aasta järeldustes ette laiemad temaatilised suunad. Nõukogu kutsus üles koostama raamistikku, millega tagatakse elementaarsed elamistingimused, toetatakse säästva arengu kontekstis keskkonnahoidliku majanduse edendajaid, sealhulgas struktuurseid majandusmuutusi, ning tagatakse maailma loodusvarade ja ökosüsteemide säästlik kasutamine, majandamine ja kaitse. 2015. aasta järgse raamistikuga

tuleks tagada ka õigustel põhinev lähenemisviis ning selle raames tuleks käsitleda õiglust, võrdsust, head valitsemistava, demokraatiat ja õigusriigi põhimõtet ning rahu, julgeolekut ja vägivalda puudumist.

Lähtudes nendest suundadest ja samuti võttes arvesse ÜROs, eeskätt avatud töörühmas, toimunud arutelusid, on komisjon kindlaks määranud esmatähtsad valdkonnad, mis võiksid sisalduda 2015. aasta järgses raamistikus tänu oma suurele osatähtsusele eespool nimetatud vaesuse kaotamise ja säästva arengu tagamise põhieesmärgi saavutamisel. Need valdkonnad kajastavad kõikvõimalikke rahvusvahelisel ja Euroopa tasandil koostatud tehnika- ja teadusvaldkonna väljaandeid ja taustamaterjale, sealhulgas erinevaid konsultatsioone sidusrühmadega, mis annavad täiendavat teavet kõnealuste valdkondade kesksest rollist vaesuse kaotamisel ja säästva arengu saavutamisel. Need on kavandatud selleks, et suunata põhjalikke muutusi kaasa toovat üleilmset tegevust kõikidel tasanditel. Nende esmatähtsate valdkondade kindlaksmääramine on vaheetapp teel piiratud hulga eesmärkide väljavalimise poole.

Selles jaotises tehakse kindlaks ka esmatähtsate valdkondadega seotud võimalikud ülesanded. Nende ülesannete all kirjeldatakse igas konkreetsetes valdkonnas vajaminevaid peamisi meetmeid ja edusamme, mida püütakse teha. Ülesanded on üliolulised, hõlmates põhiküsimusi, mis aitavad saavutada eesmärke. Samuti peaksid need andma tõuke muutuste tegemiseks.

2. Esmatähtsad valdkonnad ja võimalikud ülesanded

Vaesus

Otsus kaotada vaesus on aastatuhande deklaratsioonis kesksel kohal. Töö sai alguse vajadusest täiustada ja tugevdada aastatuhande arengueesmärke ning vaesuse mitmemõõtmelisest käsitusest, mille puhul võetakse arvesse selle arvukaid põhjuseid kõikides riikides. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- kaotada äärmine vaesus;
- vähendada nende inimeste osakaalu, keda ohustab äärmine vaesus ja kes peavad ära elama vähemaga kui 2 dollarit päevas;
- vähendada allapoole riiklikku vaesuspiiri elavate inimeste, sealhulgas haavatavatesse rühmadesse kuuluvate isikute osakaalu;
- vähendada rahaülekannete kulusid ja rändekulusid, sealhulgas töölevõtukulusid;
- tagada kindlad õigused maale, omandile ja muudele varadele;
- suurendada vastupanuvõimet ning vähendada katastroofidest tingitud surmajuhtumite arvu ja majanduslikku kahju.

Ebavõrdsus

Ühiskondades, mis on kaasavamad ja võrdsemad, on suurem tõenäosus elada rahu, saavutada pikaajaline ja säästev areng ja majanduskasv ning toibuda kiiremini majanduslangusest. Kasvu ja arenguga kaasnevaid hüvesid tuleks jagada laialdaselt, et neist saaksid osa kõik ühiskonna liikmed. Tegeleda tuleks erinevustega sissetulekutes ja jõukuses. 2015. aasta järgse tegevuskava raames tuleb toetada võrdsetele õigustele ja võimalustele tuginedes piisavate investeringute tegemist kõikidesse inimestesse, eriti neisse, kes on kõige ebasoodsamas olukorras, tagades kindlustunde sissetuleku suhtes ja mittediskrimineeriva juurdepääsu sotsiaalteenustele. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- tagada, et väiksema sissetulekuga rühmad saaksid rahvatulu suurenemisest sama palju kasu kui suurema sissetulekuga rühmad;
- lõpetada diskrimineerimine ja kaotada ebavõrdsus avalike teenuste pakkumisel ja majanduselus;
- suurendada tõrjutud rühmade, sealhulgas etniliste vähemuste, rändajate ja pagulaste mõjuvõimu ning neid kaasata.

Toiduga kindlustatus ja toitumine, säästev põllumajandus

Toiduga kindlustamatuse ja alatoitumuse probleemi lahendamiseks saab ära hoida vaesuse ülekandumise ühelt põlvkonnalt teisele. Toiduga kindlustatuse tagamiseks on vajalik väikepõllumajandustootjate, eeskätt naiste juurdepääs maale, ressurssidele, investeeringutele ja turgudele, juurdepääs täisväärtuslikule toidule ja asjakohastele tervishoiusüsteemidele ning lisaks on vaja mitut valdkonda hõlmavaid meetmeid käitumis- ja toitumistavade valdkonnas. Raamistikuga tuleb edendada säästvaid põllumajandus-, kalandus- ja vesiviljelustavasid, ressursside tõhusat kasutamist ja vastupanuvõimet. Säästev põllumajandus, sealhulgas säästev kalandus, on säästva arengu ja toiduga kindlustatuse jaoks, nagu ka selleks, et tagada edukas kohanemine kliimamuutusega, väga oluline. Vähendada tuleks saagikoristusjärgseid kadusid ja toidu raiskamist. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- tagada nälja kaotamiseks aastaringselt juurdepääs ohutule, piisavale, taskukohasele ja täisväärtuslikule toidule;
- kaotada alatoitumus, laste kasvu kängujäämine ja toidu raiskamine;
- suurendada säästval viisil põllumajanduse, kalanduse ja vesiviljeluse tootlikkust;
- vähendada toidu kadu ja raiskamist.

Tervis

Tervis kui osa heaolust, mitte üksnes haiguse puudumine, on majandusliku ja sotsiaalse arengu eeltingimus ja tulemus. Kvaliteetsete tervishoiuteenuste võrdse ja üldise kättesaadavuse tagamine koos isikute kaitsmisega liigsetest tervishoiukulutustest tingitud finantsriskide eest on väga oluline, et igatüüpi õigus parimal võimalikul tervisel oleks seisundile saaks reaalsuseks. Peamised eesmärgid on saavutada kvaliteetsete tervishoiuteenuste võrdne ja üldine kättesaadavus ning kaitsta inimesi ootamatutest tervishoiukulutustest tuleneva finantsriski eest. Haiguskoormuse vähendamiseks (nii nakkushaiguste kui ka mittenakkuslike haiguste puhul) tuleb tegeleda elustiili ning tervist mõjutavate sotsiaalsete tegurite ja keskkonnateguritega, sealhulgas lisada haiguste põhjuste kõrvaldamiseks terviseküsimused kõikidesse poliitikavaldkondadesse. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- vähendada laste ja emade suremust ning tagada üldine seksuaal- ja reproduktiivtervis ning nendega seotud õigused;
- vähendada nakkushaiguste ja mittenakkuslike haiguste koormust;
- tagada kvaliteetsete tervishoiuteenuste tõhus ja võrdne üldine kättesaadavus, sealhulgas sellistele haavatavatele isikutele nagu puudega isikud või eakad;
- kanda hoolt selle eest, et kedagi ei tõugataks äärmisesse vaesusesse ega jäetaks sinna tervishoiule tehtavate väljaminekute tõttu.

Haridus

Iga lapse, nooruki ja täiskasvanu juurdepääs kvaliteetsele haridusele ja koolitusele on põhiline inimõigus. See on eeltingimus selleks, et lõpetada vaesuse ülekandumine ühest põlvkonnast teise, ning väga oluline kodanikuaktiivsuse edendamiseks ning teadmistepõhise ja uuendusliku ühiskonna väljakujunemiseks. Peamised eesmärgid on muu hulgas tagada võrdne juurdepääs kõikidele haridustasanditele ja võrdsed võimalused õppekava läbimiseks ning parandada hariduse kvaliteeti elukestva õppe seisukohast. Peale selle on väga olulised asjakohane kutseharidus ja -koolitus ning oskused, et valmistada noori ja täiskasvanuid ette tööturu jaoks. Endiselt on suureks katsumuseks jõudmine tõrjutud, sealhulgas konflikti tõttu kannatavate rühmadeni, sooliste lõhede kaotamine ja täiskasvanute kirjaoskuse tagamine kõikides riikides. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- tagada võrdselt nii poistele kui ka tüdrukutele juurdepääs kvaliteetse põhihariduse täistsüklile, sealhulgas põhihariduse ülemisele astmele, ja võimalus see tsükkel läbida;
- tagada kõikidele ulatuslikud põhioskused, edasiantavad oskused ja tehnilised oskused, mis võimaldavad ühiskonnas täielikult osaleda;
- vähendada täiskasvanute seas kirjaoskamatus;
- kaotada hariduses ebavõrdsus, võttes erimeetmeid, et jõuda ebasoodsamas olukorras olevate isikuteni ja rühmadeni, keda ähvardab diskrimineerimise oht, sealhulgas puudega inimeste, etniliste vähemuste, rändajate ja pagulasteni;
- tugevdada hariduse, teadus- ja uuendustegevuse ning teadmiste loomise ja jagamise edendamise vahelisi seoseid.

Sooline võrddõiguslikkus ja naiste mõjuvõimu suurendamine

Selleks et tagada säästev areng, kaotada vaesus ja käsitleda aastatuhande arengueesmärkidega seotud pooleliolevaid küsimusi, on väga oluline tagada kõikides riikides sooline võrddõiguslikkus, suurendada naiste mõjuvõimu ning seista hea selle eest, et naised ja tüdrukud kasutaksid täielikult oma õigusi. Peamised eesmärgid on muu hulgas säilitada suur poliitiline tahe ning tunnistada, et soolise võrddõiguslikkuse, naiste mõjuvõimu suurendamise ja tüdrukute inimõiguste tagamine on üleüldine kohustus; tugevdada õigusriigi põhimõtet, demokraatiat ja juhtimist ning suurendada investeringuid soolisesse võrddõiguslikkusesse ning naiste ja tüdrukute mõjuvõimu suurendamisse. Soo põhjal eristatud andmete kogumine aitab saavutada soolise võrddõiguslikkuse süvalaiendamise eesmärgi. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- ära hoida ja kaotada igat liiki naiste- ja tüdrukutevastane vägivald;
- lõpetada naiste ja tüdrukute igat liiki diskrimineerimine;
- suurendada naiste esindatust, osalust ja juhirolli otsuste tegemisel kõikidel tasanditel ja kõikides valdkondades;
- tagada naiste ja tüdrukute üleüldine ja võrdne juurdepääs olulistele teenustele;
- sulgeda ja lõppkokkuvõttes kaotada sooline palgalõhe avalikus ja erasektoris.

Vesi ja kanalisatsioon

Raamistikuga tuleb edendada juurdepääsu ohutule joogiveele ja kanalisatsioonile ning integreeritud veemajandust, sealhulgas veekasutuse tõhusust, et toime tulla kliimamuutuse ja veenappuse probleemidega. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- saavutada üleüldine juurdepääs ohutule joogiveele;

- saavutada üleüldine juurdepääs kanalisatsioonile ja hügieenile;
- parandada veevarude integreeritud majandamist;
- parandada kõikides sektorites veekasutuse tõhusust;
- parandada vee kvaliteeti ja vähendada reostust.

Säästev energia

Liikumine vähese CO₂-heitega säästvate energiasüsteemide poole võib tuua vaesuse kaotamisel ja säästva arengu saavutamisel suurt kasu, olles ühtlasi kliimamuutuse leevendamiseks tehtavate jõupingutuste keskmes. Peamised eesmärgid on muu hulgas tagada juurdepääs mittesaastavale, taskukohasele ja säästvale energiale, parandada energiatõhusust, muuta infrastruktuur vastupidavamaks ja suurendada energiaallikate jaotuses taastuvate energiaallikate osatähtsust (kooskõlas algatusega „Säästev energia kõigi jaoks”). Oluline on tegeleda kahjulike kütusetootustega, millega mitte ei toetata kõige vaesemaid, vaid edendatakse mittesäästlikke energiasüsteeme. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- tagada üleüldine juurdepääs tänapäevastele energiateenustele;
- tõsta kogu maailmas energiatõhususe kasvu tempot;
- suurendada üleilmses energiaallikate jaotuses taastuvenergia osatähtsust;
- järk-järgult loobuda keskkonda kahjustavate fossiilkütuste puhul makstavatest toetustest.

Täielik ja produktiivne tööhõive ning inimväärne töö kõigile

Töökohad on vaesusest pääsemiseks väga olulised, samuti aitavad nad edendada võrdsust, õiglust, rahu ja turvalisust. Inimväärsete töökohtade loomine, eriti silmas pidades pikaajalist arengut, suurendab majanduskasvu. Peamiste probleemide hulka kuuluvad tööpuudus, eelkõige noorte, eakate ja puudega isikute puhul, ning ametliku ja mitteametliku tööhõive kvaliteet. Tööhõive puhul on küsimus muu hulgas tasus, tingimustes, töotervishoius ja tööohutuses ning sotsiaalkaitstes, samuti vajaduses luua inimväärseid keskkonnahoidlikke töökohti. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- suurendada inimväärsete töökohtade ja säästlike elatusallikate hulka, sealhulgas noorte, eakate, naiste ja rühmade puhul, keda ähvardab diskrimineerimise oht;
- suurendada inimväärse töö tegevuskava alustalasid arvesse võttes kogu tööhõives produktiivse tööhõive ja inimväärse töö osatähtsust;
- suurendada sotsiaalkaitse põhialuste ulatust ja rakendada järk-järgult kõrgemasemelisi sotsiaalseid tagatisi;
- kaitsta kooskõlas ILO normide ja standarditega võõrtöötajate ja põgenike õigusi.

Kaasav ja jätkusuutlik majanduskasv

Vaesuse kaotamiseks pikas perspektiivis ja ühise heaolu jaoks on vaja kaasavat ja jätkusuutlikku majanduskasvu. Majanduskasv peaks looma inimväärseid töökohti, toimuma ressursitõhusalt ja võtma arvesse meie planeedi taluvuspiire ning toetama jõupingutusi leevendada kliimamuutust. Peamised eesmärgid on edendada ettevõtlust soodustavat keskkonda, äritegevust, investeringuid kaubandusse ja uuendustegevust, sealhulgas reguleerivaid süsteeme, kohtusüsteeme ja tõhusaid maksusüsteeme, avaliku sektori investeringuid, juurdepääsu turgudele ja rahalistele vahenditele ning uusi tehnoloogiaid. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- edendada majanduse struktuurset ümberkujundamist ning uuendus-, ettevõtlus- ja äritegevust soodustavat keskkonda;
- tagada juurdepääs turgudele ja rahalistele vahenditele ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale ja -võrgustikele;
- suurendada avaliku sektori investeeringuid vastupidavasse infrastruktuuri;
- hõlbustada rahvusvahelise koostöö tõhustamise teel ohutut, nõuetekohast ja seaduslikku rännet;
- võimaldada kõige vähem arenenud riikidest pärit toodetele tollimaksu- ja kvoodivaba juurdepääsu turgudele.

Säästvad linnad ja inimasustused

Linnad põhjustavad üha enam linnastuvas maailmas säästva arengu seisukohast suuri probleeme. Vaja on säästvaid planeerimis- ja arenguprotsesse, mida hõlbustavad tõhusad riigiasutused. See hõlmab planeerimist ja plaanide elluviimist katastroofiohu vähendamise ja sellega seotud riskijuhtimise ning linnadega kokkupuutuvate maapiirkondade jaoks. Põhimeetmetena tuleb muu hulgas vähendada slummielanike arvu, tegeleda õhusaastega, ehitada vastupidavaid eluasemeid ja infrastruktuure ning parandada jäätmekäitlust. Linnade säästva planeerimise ja juhtimise parandamiseks on vaja demokraatlikku, läbipaistvat ja usaldusväärset otsuste tegemist. Olulised on ka säästev linna- ja maapiirkondade transport. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- parandada juurdepääsu ohutule ja säästvale transpordile, sealhulgas taskukohasele ühistranspordile;
- vähendada slummielanike arvu, tagades ohutud, taskukohased ja vastupidavad eluasemed ning kindlustunde seoses maaomandiga;
- parandada säästvat ja ligipääsetavat linnamaa planeerimist ja plaanide elluviimist;
- parandada õhukvaliteeti.

Säästev tootmine ja tarbimine

Praegused tootmise ja tarbimise mudelid ei ole säästvad. Tarbimise puhul on põhimeetmed energia- ja ressursitõhusate keskkonnahoidlike toodete edendamine, keskkonda kahjustavate toetuste järkjärguline kaotamine ning säästvate hangete tagamine. Tootmise puhul on oluline edendada uuenduslikku ja ressursitõhusat tootmist, ettevõtete säästvat arengut käsitlevat aruandlust, toote olelusringi hindamist, säästvat ehitamist, jäätme- ja kemikaalide käitlust ning ökoettevõtlust ja -innovatsiooni. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- vähendada, taaskasutada ja võtta ringlusse jäätmeid;
- parandada loodusvarade tootlikkust;
- vähendada tarbimise mõju keskkonnale;
- tagada kemikaalide nõuetekohane käitlemine kogu nende olelusringi jooksul;
- vähendada inimeste kokkupuudet ohtlike kemikaalidega ja nende kemikaalide vallandumist keskkonda;
- parandada ettevõtete, toodete ja teenuste säästlikkust.

Ookeanid ja mered

Ookeanide säästev majandamine toob inimkonnale majanduslikku ja sotsiaalset kasu. Selleks et tagada heas seisundis ookeanid – rakendades kogu ookeane mõjutava inimtegevuse puhul ökosüsteemipõhist lähenemisviisi ja kohaldades ettevaatuspõhimõtet – ja edendada säästvat kalandust, tuleb teha palju tööd. Muret valmistavad muu hulgas reostus, hapestumine, merevee taseme tõus, vajadus luua piirkonnapõhised haldusvahendid, sealhulgas merekaitsealad (ka väljaspool riigi jurisdiktsiooni asuvates piirkondades), ülepüük ja liigne tootmisvõimsus, ebaseaduslik, reguleerimata ja teatamata kalapüük, kahjulikud ökosüsteemid, keskkonnamõjud, probleemid väikekalurite juurdepääsul elatusvahendile, st kalavarudele ja turgudele. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- kaitsta ja taastada ookeanide seisundit ning säilitada merede bioloogiline mitmekesisus, leevendades inimtegevuse mõju;
- tagada säästev kalandus (kalavarude hea seisund);
- tagada väikekaluritele, kelle jaoks kalapüük on elatusallikas, juurdepääs kalavarudele kohalikul, piirkondlikul ja üleilmsel tasandil;
- vähendada merereostust ja meres leiduva, sealhulgas maismaal asuvatest allikatest pärit prahi hulka.

Bioloogiline mitmekesisus ja metsad

Bioloogiline mitmekesisus on meie planeedil elu toetamiseks vajaliku süsteemi oluline osa, mida kliimamuutus iseäranis ohustab. Tuleb võtta meetmeid, et vähendada tempot, millega kaovad looduslikud elupaigad ja ohustatud liigid (sealhulgas looduslike liikidega kauplemise ja salaküttimise tõttu), ning lõimida bioloogilise mitmekesisusega seotud küsimused peamistesse poliitikavaldkondadesse (sh põllumajandusse ja kalandusse). Metsaga kaetud alade kahanemise tendents kogu maailmas tuleb ümber pöörata nende alade suurendamiseks, tuleb peatada põlismetsade kadumine ning kaotada ebaseaduslik raie ja sellega seotud kaubandus. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- kindlustada ja taastada olulisi teenuseid pakkuvad ökosüsteemid;
- hoida ära teadaolevate ohustatud liikide väljasuremine ja tugevdada nende kaitsestaatust;
- vähendada looduslike elupaikade kadumise, nende seisundi halvenemise ja killustumise kiirust;
- vähendada metsade säästva majandamise abil metsade hävinemist ja metsade seisundi halvenemist;
- vähendada ebaseaduslikku kauplemist looduslike liikide ja puiduga.

Mulla seisundi halvenemine, sealhulgas kõrbestumine ja põud

Mulla seisundi halvenemine, sealhulgas kõrbestumine ja põud, on pakilised probleemid kogu maailmas ning neid süvendab veelgi kliimamuutus. Eesmärk on saavutada maailmas olukord, kus mulla seisund enam ei halvene. Selleks tuleb vähendada maa loodusliku kapitali kadumise kiirust, parandada juhtimist (sealhulgas seoses juurdepääsu ja omandiga) ning suurendada vastupanuvõimet. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- liikuda maailma poole, kus mulla seisund enam ei halvene;
- kaitsta mulda;
- ära hoida ja leevendada põuda.

Inimõigused, õigusriigi põhimõte, hea juhtimistava ja tõhusad asutused

Kõiki inimõigusi hõlmav õigustepõhine lähenemisviis aitab otsustavalt parandada juhtimise kvaliteeti, vähendada ebavõrdsust ja tõrjutust ning saavutada osalemise, läbipaistvuse ja aruandekohustuse toel tegevuskavas ette nähtud eesmärged ja ellu viia kavandatud meetmed. Põhinõuded on tugevdada osalust soodustavaid poliitilisi süsteeme, mis annavad inimestele, eriti tõrjutud ja haavatavatele rühmadele, võimaluse neid mõjutavate poliitiliste valikute ja otsuste tegemisel sõna sekka öelda, ning tagada, et vastutavaid isikuid saab panna oma tegevusest aru andma. Selline lähenemisviis muutub tihedalt läbipõimunud maailmas üha olulisemaks. See võimaldab inimestel kujundada oma elu, kasutada majanduslikke võimalusi ning seega osaleda tulemuslikult ja rahumeelselt poliitika-, majandus- ja ühiskonnaelus. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- tagada vaba ja üleüldine kodanike registreerimine ning täiustada olulisi statistikasüsteeme;
- tagada sõna- ja ühinemisvabadus, vabadus osaleda sotsiaaldialoogis ja rahumeelselt meelt avaldada, teha võimalikuks avalikkuse sisuline osalemine;
- tagada läbipaistvus ning avalikkuse õigus pääseda ligi teabele, valitsuse andmetele, sõltumatule ajakirjandusele ja avatud internetile;
- võtta vastu asjakohane õigusraamistik, et kaitsta kõige haavatavamate rühmade ja isikute, sealhulgas pagulaste ja riigisise põgenike inimõigusi;
- tagada korruptsiooni vähendamiseks asjakohase õigusraamistiku ja riiklike strateegiate vastuvõtmine ja rakendamine;
- tagada, et õigusasutused oleksid ligipääsetavad, erapooletud ja sõltumatud ning austaksid asjakohaseid menetlusõigusi.

Rahumeelsed ühiskonnad

Rahu on vaesuse lõpliku kaotamise ja säästva arengu eeltingimus. Konfliktide ja vägivalda algpõhjused on tihedalt seotud halva juhtimise, poliitilise ja sotsiaalse tõrjutuse, ebavõrdsuse, korruptsiooni ja põhiteenuste osutamata jätmisega. Esmatähtis on muu hulgas kaotada vägivalda ja vägivaldsete surmade esinemine ning tegeleda selliste piiriüleste ohtudega nagu organiseeritud kuritegevus ja ebaseaduslik kaubandus. Väga oluline on luua nende probleemide lahendamiseks asjakohased asutused. Võimalikud ülesanded võiksid olla järgmised:

- vähendada vägivaldsete surmade ja vägivalda all kannatavate inimeste arvu;
- suurendada politsei-, õigus- ja julgeolekuasutuste suutlikkust, professionaalsust ja vastutust;
- kahandada käsi- ja muude relvade ebaseaduslikku liikumist;
- vähendada rahvusvahelist organiseeritud kuritegevust, sealhulgas ebaseaduslikke rahavooge ning kauplemist uimastite, inimeste, looduslike liikide ja loodusvaradega.

2015. aasta järgses raamistikus tuleb arvesse võtta ka mitmeid valdkonnaüleseid probleeme, nagu kliimamuutus, kataastroofid ja vastupanuvõime, rahvastiku dünaamika ja ränne. Need kõik võivad mõjutada tõsiselt majandust ning kodanike heaolu ja julgeolekut ning neid tuleks käsitleda raamistikus viisil, millega ei jälgendataks vastavaid rahvusvahelisi protsesse ja kokkuleppeid ega sekkutaks neisse. See lõimimine kajastub eespool visandatud ülesannetes, mille raames käsitletakse neid olulisi teemasid.

Raamistik peaks sisaldama ka kliimamuutusega tegelemiseks vajalikke jõupingutusi ja meetmeid, eriti neid, mis ei ole hõlmatud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni protsessiga. Seepärast tuleks 2015. aasta järgsete esmatähtsate valdkondade ja ülesannete lõpliku kavandamisega toetada kliimamuutuse leevendamise ja sellega kohanemise püüdlusi.

Lisas on esitatud kokkuvõtte ülesannetest ja nende põhielementidest.

3. Eesmärkide väljatöötamine ja vastastikuste seoste käsitlemine

Eelmises jaotises on esitatud esmatähtsad valdkonnad ja ülesanded, mida peetakse 2015. aasta järgse muutusi toova tegevuskava koostamisel oluliseks. Konkreetsete eesmärkide saavutamise nimel tehtava töö edenemiseks tuleb arvesse võtta mitmeid kriteeriume.

Eesmärgid peaksid olema konkreetsed, mõõdetavad, saavutatavad, realistlikud ja tähtajalised (*specific, measurable, achievable, relevant and time-bound*, SMART). Need peaksid tuginema tõenditele ja olemasolevatele andmetele või andmetele, mis muutuvad tõenäoliselt lähitulevikus kättesaadavaks, ning näitajatele, mis võimaldavad mõõta ja väljendada tehtavaid edusamme konkreetsete arvude, tähtaegade ja protsendimäärade abil. Kui eesmärgid hõlmavad põhiülesandeid, siis mõnda rakendamise seotud üksikasja tuleks väljendada näitajatega, mis võimaldavad mõõta tehtavaid edusamme. Terviklikkuse ning poliitilise ja tegevusliku mõju vahel tuleb teha kompromisse ning seega peavad eesmärgid mõnel juhul andma eesõiguse kõige kriitilisemate küsimuste lahendamiseks.

Eesmärgid tuleb sõnastada nii, et nad oleksid universaalsed, võttes arvesse seda, et neid võidakse rakendada erinevates olukordades erinevalt, näiteks järgides erinevaid tähtaegu või rakendamisviise. Mõni eesmärk või mõni eesmärgi osa võib olla ühes või teises kontekstis paremini kohaldatav ning seda olukorda saab lahendada asjakohaste näitajate valiku abil. Riikidel ei peaks olema võimalik valida enda jaoks välja kõige sobivamad eesmärgid. Selle vältimine on vajalik kandmaks hoolt selle eest, et riikide koondatud jõupingutustest piisaks üleilmsete eesmärkide saavutamiseks, ning tagamaks sel moel igas riigis asjaomase riigi suutlikkuse piires võimalikult suured edusammud. Eesmärgid tuleks kohaldada peamiselt riikide suhtes, ent nende rakendamine eeldab ka kõikide sidusrühmade tegutsemist.

Eesmärgid peaksid kajastama ka 2015. aasta järgse raamistiku eri valdkondade arvukaid vastastikuseid seoseid. Vastastikuste seoste väljaselgitamine ja käsitlemine on vajalik selleks, et ära hoida tegutsemise isolatsioonis ja tagada kolme säästva arengu mõõtme puhul tasakaalustatud edasimineku. Kuna iga esmatähtis valdkond on seotud peaaegu kõikide teiste valdkondadega, on eesmärkide tasandil tegutsemine vajalik selleks, et tabada seosed arusaadavalt ja operatiivselt.

Eesmärgid, mis on välja töötatud konkreetsete esmatähtsate valdkondade raames (nt juurdepääs ohutule joogiveele ja kanalisatsioonile), on otseselt seotud ka teiste esmatähtsate valdkondadega (nt tervis). See tähendab seda, et iga valdkonna jaoks välja valitud põhieesmärkide kõrval tuleks 2015. aasta järgses raamistikus järjekindlalt esile tõsta ka ristviiteid. Näiteks võiks toiduga kindlustatuse, toitumise ja säästva põllumajanduse puhul esitada peamiste väljavalitud eesmärkide kõrval ka viiteid teistele küsimustele, nagu veekasutuse tõhusus, mulla seisundi halvenemine, sooline võrdõiguslikkus ja juhtimine.

4. ESMATÄHTSATE VALDKONDADE VÕIMALIK KOONDAMINE

ELis on esialgu keskendunud esmatähtsate valdkondade ja nendega seotud ülesannete kindlaksmääramisele. Selleks et liikuda ELis ja ÜROs kokku lepitud piiratud eesmärgikogumi

poole, on järgmine etapp nende esmatähtsate valdkondade koondamine. Koondamise põhikriteerium peaks olema esmatähtsate valdkondade ja nendega seotud ülesannete tihedad vastastikused seosed, ent samal ajal tuleks arvesse võtta ka nende panust vaesuse kaotamisse ja säästvasse arengusse. Nende arvukate vastastikuste seoste tunnistamine 2015. aasta järgses raamistikus võib aidata tuua paindlikkust ühisesse jõupingutusse saavutada piiratud hulga eesmärkide puhul üksmeel.

Sellistel alustel toimuva koondamise näiteks võiks olla kaasava ja jätkusuutliku majanduskasvu kombineerimine tööhõivega, bioloogilise mitmekesisuse ja metsade teema kombineerimine kõrbestumisega, sealhulgas mulla seisundi halvenemise ja põuaga, ning säästvate linnade teema lõimimine kogu raamistikku.

5. UUS ÜLEILMNE PARTNERLUS

Uus ja tugevdatud üleilmne partnerlus peaks olema kaasav ning koondama kõikidel tasanditel kõikide riikide ja sidusrühmade, sealhulgas erasektori, kodanikuühiskonna, teadusasutuste, parlamentide ja kohalike omavalitsuste tegevuse. EL, kes on korduvalt väljendanud toetust uuele üleilmsele partnerlusele, peaks jääma tegevuse koondamisel nii liidus kui ka kogu maailmas üheks eestvedajaks.

Esiteks peame hindama seda, millised on need peamised meetmed, mis viivad meid eesmärkide saavutamiseni, ja teiseks peame arutlema selle üle, kuidas kanda hoolt selle eest, et nendele meetmetele pöörataks nii liidu kui ka rahvusvahelisel tasandil piisavalt tähelepanu. Näiteks on väga oluline luua tegevust soodustav keskkond, kus rakendatakse nii liidu kui ka rahvusvahelisel tasandil usaldusväärset ja sidusat poliitikat.

Tegevust soodustav poliitikakeskkond

EL on endiselt pühendunud poliitikavaldkondade arengusiduse suurendamisele, võttes arvesse nende valdkondade arengueesmärke, mis tõenäoliselt mõjutavad arengumaid. Kõiki arenenud ja areneva maailma partnereid ärgitatakse edendama poliitika sidusust ja vajaduse korral oma poliitikat läbi vaatama, et tagada selle kooskõla vaesuse kaotamise ja säästva arengu saavutamise püüdlustega kui olulise panusega üleilmse raamistiku rakendamisse.

Peale selle, et EL on arengumaade ekspordi jaoks maailma kõige avatum turg, edendab EL näiteks ka vastutustundlikku, säästvat ja läbipaistvat tarnimist, kaubandust ning loodusvarade ja toorainete kasutust. 2013. aasta juunis võttis EL vastu läbipaistvust ja aruandluskohustust käsitleva õigusakti, milles nõutakse, et suured kaevandus- ja metsandusettevõtted avalikustaksid riikide kaupa valitsustele tehtavad maksed. See õigusakt annab ELile ja arengumaadele tõhusa vahendi võitluseks korruptsiooniga ning sellega peaks jääma riikidesse arengu jaoks rohkem riigisiseseid ressursse. Peale selle esitati hiljuti ettepanek rakendada terviklikku ja vastutustundlikku lähenemisviisi mineraalide hankimisele konflikti- ja riskipiirkondadest.

Veel ühe poliitikavaldkondade arengusiduse näitena tuleks uue üleilmse partnerlusega tugevdada riikide ja teiste asjakohaste sidusrühmade omavahelist dialoogi ja koostööd, et luua keskkond, mis võimaldab rändekulude ja rahaülekannete kulude vähendamiseks või rändajate diskrimineerimise vastaseks võitluseks võetavate meetmete abil suurendada inimarengule rahvusvahelise rändega toodavat kasu. EL jätkab jõupingutusi partnerlussuhete loomiseks arengumaadega, et maksimeerida rände ja liikuvuse suhtes võetud üldise lähenemisviisi kontekstis rände mõju arengule.

Kaubandusel ja kaubanduse avatusel on usaldusväärsete siseriiklike strateegiate ja reformide kontekstis vaesuse kaotamisel ja säästva arengu saavutamisel keskne roll. Tuleks kinnitada

veel kord selle jaoks WTO raames kehtestatud eeskirjadepõhise süsteemi väärtust. EL jätkab oma algatustega, et toetada sihipäraste meetmetega – üldine tariifsete soodustuste kava, sealhulgas algatus „Kõik peale relvade” ning säästvat arengut ja head valitsemistava stimuleeriv erikord (GSP+), kaubanduse toetamine ning kahepoolsed ja piirkondlikud kaubanduslepingud – kõige vaesemate riikide turgude lõimumist. Me ärgitame oma partnereid, eriti arenenud maades ja rohkem arenenud arengumaades, võimaldama vähem arenenud riikidest pärit toodete tollimaksuvaba ja kvoodivaba juurdepääsu turgudele. Üleilmse partnerluse raames tuleks tunnistada vajadust vähendada tõkkeid, mis takistavad põhja-lõuna ja lõuna-lõuna suunal toimuvat kaubandust ja piirkondlikku kaubandust, mis on lõimimisel üleilmsesse majandusse kõik ühevõrra tähtsad. Sellega seoses tuleks suurendada põhjaliku statistika kättesaadavusel põhinevat läbipaistvust.

Teadus, tehnoloogia ja innovatsioon ning suutlikkuse suurendamine peaksid olema 2015. aasta järgse tegevuskava olulised võimaldajad ja edendajad. Tegevuskava kesksed osad on strateegiad, millega luuakse ja levitatakse teadmisi. EL toetab kooskõlas strateegia „Euroopa 2020” nägemusega terviklikku ja tõhusat lähenemist teadusele, tehnoloogiale ja uuendustegevusele. Rahvusvahelisel tasandil edendatakse ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammiga „Horisont 2020” teaduse ja innovatsiooni valdkonnas koostööd ELi ja rahvusvaheliste partnerite vahel. Oluline on suurendada teaduse, tehnoloogia ja innovatsiooni alast suutlikkust. EL on soodustanud keskkonnahoidlike tehnoloogiate väljaarendamist ja neile üleminekut kaubandustõkete vähendamise ning stiimulite, teadus- ja tehnoloogiakoostöö ja suutlikkuse suurendamise abil. Topelttöö vältimiseks on palju võimalusi tugineda olemasolevatele mehhanismidele. Teaduse, tehnoloogia ja innovatsiooni kõrval on selleks, et kasutada olemasolevaid teadmisi ja tagada 2015. aasta järgsete eesmärkide saavutamine säästval moel, väga oluline suurendada suutlikkust. Edasise arutelu üks oluline osa peaks olema Bali tehnoloogilise abi ja suutlikkuse suurendamise strateegiline kava, mille ÜRO Keskkonnaprogrammi (UNEP) nõukogu võttis vastu 2005. aastal.

Vajalike rahaliste vahendite koondamine

Määrava tähtsusega on ka rahaliste vahendite koondamine. Võttes arvesse katsumusi, millega maailmal tuleb silmitsi seista, on vaja kasutada kõiki olemasolevaid vahendeid (riigisiseseid ja välismaiseid, avaliku ja erasektori omi). Riikide valitsuste peamine ülesanne on koondada ja kasutada riiklike strateegiate rakendamise kaudu kõige paremini oma riigi vahendeid. EL on valmis toetama neis jõupingutustes kõige enam abi vajavaid riike. Sellega seoses tunnistab EL ametliku arenguabi keskset rolli ning on kinnitanud endale võetud kohustust jõuda 2015. aastaks 0,7 % eesmärgini.

Kuna arutelu 2015. aasta järgse raamistiku rahastamise teemal jätkub, on tekkinud vajadus rakendada vaesuse kaotamise ja säästva arengu rahastamise suhtes ulatuslikku ja terviklikku lähenemisviisi, nagu on visandatud 2013. aasta teatistes ja vastavates nõukogu järeldustes. Sellega seoses on väga oluline silmas pida järgmist.

- Riigisiseste ressursside koondamine on peamine viis, kuidas rahastada poliitikaeesmärkidega seotud kulutusi. Edasiliikumisel tuleks eeskätt tugevdada maksupoliitikat ja -haldust, võidelda ebaseaduslike finantsvoogude ja korrupsiooniga ning tõhustada loodusvarade majandamist.
- Avaliku sektori rahvusvahelised vahendid on jätkuvalt eriti tähtsad, et täiendada riigisisest koondatavaid ressursse, kui neist ei piisa, ning võimendada vajaduse korral täiendavaid ressursse ja investeeringuid. Ametliku arenguabi hoogustavat potentsiaali tuleks selliste mehhanismide abil nagu vahendite kombineerimine paremini ära kasutada.

- Peamine kaasavat ja jätkusuutlikku kasvu edendav jõud on endiselt erasektor. Riigid peaksid igati ära kasutama võimalusi, mida pakub riigi ja rahvusvahelisel tasandil erasektor, sealhulgas rakendama parimal viisil oma regulatiivseid ja tegevuslikke hoobasid, et suurendada oma panust avalike eesmärkide saavutamisse.

Rahastamisteemalised arutelud, mida peetakse uue üleilmse partnerluse raames, peaksid tuginema säästva arengu rahastamise ekspertide valitsustevahelise komisjoni tööle, olles viidud põhjalikult kooskõlla järgmise arengu rahastamise konverentsi ettevalmistustega, ning nende arutelude raames tuleks arvestada seotud protsessidega, mis leiavad aset teistes foorumites, nagu ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioon, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioon ja 2015. aasta järgne rahvusvaheline raamistik katastroofiohu vähendamiseks (Hyogo järgne tegevusraamistik).

2015. aasta järgse tõhusa arengukoostöö aluseks peaksid olema kohustused, mis võeti 2011. aastal Pusanis toimunud neljandal abi tulemuslikkust käsitleval kõrgetasemelisel foorumil ja 2014. aastal toimunud esimesel üleilmse partnerluse teemalisel kõrgetasemelisel kohtumisel. Pusani põhimõtted, mis on asjakohased ka ebatraditsiooniliste rahastajate puhul, toovad arengu valdkonnas tõhusamaid tulemusi. EL rakendab ka edaspidi oma strateegiaid, et suurendada oma arengukoostöö mõju ja tõhusust.

Edusammude jälgimine ja aruandekohustus

2015. aasta järgse raamistiku edukaks rakendamiseks tuleks edusammude jälgimiseks paika panna jõuline aruandlusmehhanism. Selle mehhanismi keskmes peaks olema vastastikune aruandlus riigi ja rahvusvahelisel tasandil, sealhulgas 2015. aasta järgsete eesmärkide saavutamisel tehtavate edusammude jälgimine. See peaks hõlmama riikide valitsuste meetmete ja nendepoolse rahastamise ning rahvusvaheliste meetmete panust ning erasektori panust riiklikesse jõupingutustesse toetada üleilmsete eesmärkide saavutamist.

Jälgimisprotsess peab rajanema riigisisel aruandluskohustusel ja asjakohaste riiklike statistikaasutuste esitataval ametlikul statistikal. Rahvusvahelisel tasandil on kesksel kohal korrapärane kõrgetasemeline edusammude läbivaatamine, sealhulgas säästva arengu teemalise kõrgetasemelise poliitikafoorumi kontekstis. Vältida tuleks olukorda, kus jõupingutused kattuvad teiste rahvusvahelise vastastikuse aruandluse protsesside, nagu arengu rahastamise protsessi raames tehtavate jõupingutustega.

Peale selle on tähtis jälgida igal aastal tehtavaid edusamme, võttes aluseks asutustevahelise eksperdirühma töö aastatuhande arengueesmärkide näitajate vallas. Väga oluline on parandada olemasolevate andmete kasutamist ning tagada uue tehnoloogia ja tarkvara rakendamise abil üha suurema hulga ja paremate andmete kogumine. Edasise tegevuse lähtepunktiks peaksid olema statistikaalase suutlikkuse suurendamisele keskenduvad olemasolevad mehhanismid ja strateegilised kavad, nagu OECD Paris 21, Pusani statistikaalane tegevuskava ning statistika arendamist käsitlevad riiklikud strateegiad.

6. EDASISED SAMMUD

Käesolevas teatises välja töötatud lähenemisviisi raames esitatakse hulk elemente, mis on vajalikud säästva arengu eesmärkidega tegeleva avatud töörühma töö viimasteks etappideks, säästva arengu rahastamise ekspertide komisjoni töö toetamiseks ja 2015. aasta järgset perioodi käsitleva arutelu jaoks 2014. aasta septembris algaval ÜRO peaassamblee 69. istungjärgul. See tugineb nõukogu eelmisel aastal koostatud järeldustele ja annab nõukogule aluse, mille põhjal ELi seisukohta edasi arendada. Teatises esitatakse olulisi elemente, mis peaksid olema kasulikud keskpikas plaanis, pidades silmas seda, et ELi

seisukohta tuleks avatud tööühma ja eksperdikomisjoni lõpparuannete ning ÜRO peasekretariaadi koondaruande valguses 2014. aasta edenedes edasi arendada.

EL ja selle liikmesriigid on pühendunud jätkuvalt ja vankumatult aktiivsele ja edasiviivale osalemisele 2015. aasta järgse raamistiku üle peetavates aruteludes ning aitavad täpsustada raamistiku edasisel määratlemisel veelgi esmatähtsaid valdkondi ja küsimusi. Põhjalik ELi seisukoht peaks andma aluse, mis on vajalik selleks, et jõuda partnerriikide, sidusrühmade ja kodanikeni ning nendega tulemuslikult koostööd teha.